

Esipuhe

Rauma Biennale Balticum 2002
– *Basic Elements*
Rauman Taidemuseo 15.6.–15.9.2002

Neljä elementtiä ja ihmisen perusasiat

Vuoden 2002 Rauma Biennale Balticum -näyttelyn teema on Basic Elements. Näyttely keskittyy erityisesti kahteen näkökulmaan, joista toinen liittyy ympäristöön ja toinen ihmiseen. Maa, tuli, vesi ja ilma ovat ympäristömme neljä peruselementtiä, joita ilman ei maapallolla olisi elämää. Mutta mitkä ovat yksittäisen ihmisen elämän perustekijöitä? Usein tärkeimmiksi mainitaan ihmissuhteet, terveys, rakkaus, työ, taloudellinen hyvinvointi... Toisaalta inhimillistä elämää säätelevät asiat, joihin emme voi itse vaikuttaa. Olemme osa sukupolvien mittaamatonta ketjua, jonka perustekijöitä ovat syntymä ja kuolema. Meitä ympäröi ääretön maailmankaikkeus, joka on täynnä erilaisia todellisuuksia. Osa näyttelyn teoksista kommentoi suoraan kuvataiteen historiaa tai taiteen tekemisen perustasoja – luovuutta ja taiteen lähtökohtia.

Rauman Taidemuseo on järjestänyt Itämeren maiden nykytaiteen näyttelyitä vuodesta 1985 lähtien. Vuoden 2002 biennaali on järjestyksessä yhdeksäs. Rauma Biennale Balticum 2002 näyttelytyöryhmän puolesta haluamme lausua lämpimät kiitokset näyttelyyn osallistuville taiteilijoille, näyttelyn tukijoille ja työryhmää pyyteettömästi avustaneille asiantuntijatahoille. Yhteistyön avulla on luotu edellytykset taiteelle – yhdelle inhimillisen elämän perusasielle.

Janne Koski,
Intendentti

Henna Paunu,
Näyttelyassistentti

Preface

Rauma Biennale Balticum 2002
– *Basic Elements*
Rauma Art Museum
15 June–15 September 2002

The four elements and the basic concerns of man
The theme of the Rauma Biennale Balticum of 2002 is Basic Elements. The biennial focuses especially on two perspectives – one related to the environment and the other to man. Earth, fire, water and air are the basic elements of our environment. But what are the core factors of an individual's life? Often the main ones to be listed are human relations, love, health, work, economic well-being... But on the other hand, human life is regulated by things beyond our control. We are part of an endless chain of generations, where birth and death are the basic factors. We are surrounded by an infinite universe full of different realities. Some of the works of the exhibition are direct comments on the history of visual art or the basic levels of producing art – creativity and the starting points of art.

The Rauma Art Museum has staged exhibitions of the contemporary art of the Baltic Sea countries since 1985. The 2002 biennial is the ninth showing in this series. On behalf of the working group of the Rauma Biennale Balticum 2002 we wish to extend our warmest thanks to all participating artists, partners and associates of the exhibition and the experts who provided their generous assistance for the working group. Collaboration has provided the necessary conditions for art – one of the basic concerns of human life.

Janne Koski,
Chief Curator

Henna Paunu,
Curator

Rauma Biennale Balticum 2002

– Basic Elements

Tuli, ilma, maa ja vesi

Georg Dietzler (Saksa, s. 1958) on ympäristötaiteilija, joka teoksissaan käsittelee sosiaalista ja poliittista vastuuta ympäristöstä. Dietzler kasvattaa teoksissaan sieniä – osterivinokkaita, jotka rihmastolla puhdistavat PCB:n pilaamaa maaperää tulematta itse myrkyllisiksi. Sienet kasvavat suljetun rakennelman sisällä pilaantuneessa maaperässä ja maan puhdistumista analysoidaan säännöllisin väliajoin. Dietzlerin teokset liittyvät elämän säilymiseen ja uusiutumiseen ihmisen aiheuttamista ekologisia uhista huolimatta.

Algis Lankelis (Liettua, s. 1964) on opiskellut zen-buddhalaista ajattelua ja pyrkii nykytaiteen keinoin etsimään ikivanhoja viisauksia, totuuksia ja ihmisyyteen liittyviä perusarvoja. Installaation nesteellä täytetyt pullot viittaavat elämää virvoittavaan, puhdistavaan ja hoitavaan elementtiin – veteen. Teoksen peilit heijastavat katsojan kuvan osaksi teosta. Lankelisen teosten taustalta voi myös löytää ajatuksen yksinkertaisuudesta ja arjen merkityksellisyydestä.

Andreas Oldörp (Saksa, s. 1959) osallistuu näyttelyyn teoksella, joka koostuu lasiputken sisällä palavasta liekistä. Täsmällisesti toteutettujen teosten luomat mielleyhtymät viittaavat luonnontieteelliseen laboratorioon ja sakraaliin tilaan. Teoksessa valo ja ääni syntyvät samasta lähteestä, kaasuliekistä. Lasiputkessa palaessaan liekki synnyttää humisevan äänen. Teoksen pääpaino on sen luomassa äänitilassa, jossa kahden tai useamman liekiputken luoma nouseva ja laskeva äänikuvio muuttuu katsojan sijainnin mukaan. Teos tuo esiin myös kahden elementin riippuvaisuussuhteen – tulelle ilma on välttämätön palamisen edellytys.

Fire, air, earth and water

Georg Dietzler (Germany, born 1958) is an environmental artist whose works address the question of social and political responsibility for the environment. In his works Dietzler grows fungi – oyster mushrooms, whose mycelia purify soil contaminated by PCB without becoming toxic themselves. The mushrooms grow inside a closed structure in contaminated soil, whose purification is monitored and analysed at regular intervals. Dietzler's works relate to the survival and renewal of life regardless of the ecological threats caused by man.

Algis Lankelis (Lithuania, born 1964) has studied Zen-Buddhist thought and seeks ancient wisdom, truths and the basic values of humanity with the means of contemporary art. The bottles of fluids in his installation refer to water – the element that refreshes, cleanses and tends for life. The mirrors in the work reflect the image of the viewer to be part of the work. Underlying Lankelis's works is also the concept of simplicity and the significance of everyday existence.

Andreas Oldörp (Germany, born 1959) participates in the exhibition with a work consisting of flames in glass tubing. The precisely made pieces evoke associations with scientific laboratories and sacral space. In this work, light and sound emanate from the same source, a gas flame. While burning in the glass tube the flame produces a humming sound. The main focus of the work is on the aural space that it creates, in which the rising and falling pattern of sound created by two or several flame tubes changes according to the position of the listening viewer. This work also represents the interdependency of two elements – air is the necessary prerequisite of combustion for fire.

Elämän arki, tunteiden tuska ja onni

Anu Tuomisen (Suomi, s. 1961) teosten materiaalia ovat arkiset esineet – värikynät, langat, nenäliinat, pannulaput..., jotka usein liittyvät perinteisiin naisten käsi- tai kotitaloustöihin. Tähän näyttelyyn hän on tehnyt napeista koostuvan teoksen. Tuominen rakentaa osista kokonaisuuksia ja antaa esineille uusia merkityksiä. Hän etäännyttää arkista ja arvotonta, lähestyy materiaalejaan lähes tieteellistä analyysia muistuttavalla tarkkuudella, jossa on mukana leikkimielisyyttä ja antaa niille uuden merkityksen taideteoksena. Vaatimattomat materiaalit heräävät henkiin ja usein jo käytöstä poistetut saavat kunniapaikan.

Viggo Wallensköld (Suomi, s. 1969) on kuvannut öljyvärimaalauksissaan inhimillisiä poikkeavuuksia ja erilaisuutta. Kuvaamalla vammaisia, ylipainoisia, anorektikkoja tai hermafroditteja Wallensköld nostaa esiin kysymyksen inhimillisyyteen ja ihmiselämään liittyvästä normaaliuden ja yhdenmukaisuuden ahdistavasta kahleesta, ihmisen universaalista yksinäisyydestä, hyväksytyksi tulemisen ja läheisyyden kaipuusta.

Pelkistettyä todellisuutta – matkalla kehdosta hautaan

Gintaras Makarevicius (Liettua, s. 1965) on tehnyt dokumenttia muistuttavan Kuoppa videoteoksen pienen liettualaisen maalaiskylän haudankaivajista. Makareviciuksen video rakentuu vuodenkiertoon. Ihmiselämä osana sukupolvien ketjua rinnastuu vuodenaikojen loputtomaan sykliin. Haudankaivajat, suvun miehet kolmessa polvessa, tekevät työtä yhdessä. Makarevicius on kuvannut maata, kasveja, ympäröivää luontoa, miesten työtä ja yhdessäoloa. Teos on naturalistinen kuvaus elämästä ja kuolemasta.

Gintautas Martynaitis (Liettua, 1935–1999) Muistoja jäisestä lapsuudesta on 31 piirustuksen sarja. Yksityiskohtaisissa ja vaikuttavissa teoksissa Martynaitis on kuvannut lapsuutensa muistoja –

Everyday life, the agony and bliss of emotions

Anu Tuominen (Finland, born 1961) makes works of art from everyday objects – colour pencils, thread, handkerchiefs, pot holders – which are often associated with the traditional crafts and household chores of women. For this exhibition she made a piece from buttons. She constructs wholes out of parts and gives objects new meanings. She establishes a distance to the mundane and the worthless, approaching her materials with a precision almost resembling scientific analysis that also contains a playful element and assigns a new meaning to them in a work of art. In these works unassuming materials come to life and things that have been discarded are given a place of honour.

Viggo Wallensköld (Finland, born 1969) paints works in oil representing difference and various kinds of human deviations from the norm. By depicting cripples, overweight people, anorexics and hermaphrodites, Wallensköld takes up the questions of the oppressive shackles of normality and conformity of human life, the universal loneliness of man, and the yearning for acceptance and togetherness.

Reality reduced – from cradle to grave

Gintaras Makarevicius (Lithuania, born 1965) made the video work *The Pit* which resembles a documentary film. It tells of the grave diggers of a small rural village in Lithuania. Makarevicius's video is based on the annual round of the seasons. Human life as part of the chain of generations is compared to the endless cycle of the seasons. The gravediggers, men of three generations of the same family, work together. Makarevicius depicts earth, plants, the natural surroundings, and the work and companionship of the men. This work is a naturalistic account of life and death.

Gintautas Martynaitis's (Lithuania, 1935–1999) *Reminiscences from an Icy Childhood* is a collection of 31 drawings. In these detailed and telling

elämää ja raskasta työtä arktisissa vaatimattomissa oloissa, täysin vieraassa ympäristössä. Vuonna 1941 Neuvostoliiton miehitettyä Liettuan Martynaitisin perhe karkotettiin Siperiaan Trofimovskiin. Martynaitis teki elämäntyönsä radioinsinöörinä. Hänellä ei ollut taiteilijan koulutusta, mutta hänen piirroksissaan välittyy harvinaisella tavalla kiteytyneenä inhimilliset kokemukset, tunteet, muistot ja elämisen puitteet ankarissa olosuhteissa.

Ene-Liis Semper (Viro, s. 1969) käyttää omaa vartaloon taiteen tekemiseen. Hänen videoteoksensa ovat pelkistettyjä tapahtumia, joiden symboliikka liittyy ne elämän peruselementteihin. Videoteos Uuteen kotiin kuvaa yksisuuntaista siirtymistä ja liikkumista. Semper esiintyy itse videossaan valkoisiin lakanoihin käärittynä hahmona. Taustalla näkyy ohi liukuva keltaisena hohtava peltomaisema. Teoksesta löytyy viittauksia hedelmällisyyteen, luontoon ja elämän eri tasoihin –siirtymisestä tilasta toiseen unen tai kuoleman kautta.

Martin Sjöbergin (Ruotsi, s. 1967) Erimielisyys -valokuvasarja koostuu kuudesta suurikokoisesta värivalokuvasta. Kuvissa kaksi miestä painii hiekalla. Hikiset ja veriset vartalot välittävät kuvaa aggressiivisuudesta. Kuvien samankaltaisuus viittaa taisteluun ilman voittajia. Kyseessä on Sisyfos-myytin kaltainen tilanne, jossa yksi elämän peruselementti, sinnikäs ponnistelu, ei näytä johtavan mihinkään.

Taiteen tasoja ja historiaa

Afrikan (Sergei Bugaev, Venäjä, s. 1966) teoksissa voi nähdä yhteiskunnallista painotusta. Hän on käyttänyt taiteensa välineenä myös eri tiedotusvälineitä. Rauma Biennale Balticumiin Afrika toteuttaa tilateoksen, jonka osana ovat itse rakennetut musiikki-instrumentit ja avajaisissa esitettävä performanssi.

Frančeska Kirke (Latvia, s. 1954) on perinteisen akatemiakoulutuksen saanut taidemaalari, joka käyttää teoksissaan suoria kuvalainauksia taidehistoriasta. Kirken teokset ovat jatkoa maalaustaiteen

works Martynaitis depicts memories of his childhood – life and hard work in severe Arctic conditions in a completely strange environment. In 1941, after the Soviet Union had occupied Lithuania, the Martynaitis family was deported to Trofimovsk in Siberia. Martynaitis worked as a radio engineer and he had no training as an artist, but his works express a rare crystallization of human experience, emotions, memories and the framework of life under hard conditions.

Ene-Liis Semper (Estonia, born 1969) uses her own body in her art. Her video works are reduced events linked by their symbolism to the basic elements of life. Her video piece “Into a new home” represents unidirectional movement and displacement. Semper appears in the video as a character wrapped in white sheets. In the background is a landscape rolling by, a scene of fields glowing yellow. The work contains allusions to fertility, nature and the various levels of life – transition from one state to another via dreams or death.

Martin Sjöberg's (Sweden, born 1967) “Disagreement” is a series of six large colour photographs of two men wrestling in the sand. Their sweaty and bloodied bodies express an image of aggressiveness. The similarity of the pictures points to a struggle without a victor. It is a situation similar to the myth of Sisyphus; in which perseverance, one of the basic elements of life, appears to lead nowhere.

Levels and history of art

Afrika (Sergei Bugaev, Russia, born 1966) makes works in which a focus on society can be seen. He has also used various public media in his art. For the Rauma Biennale Balticum Afrika presents a spatial work, whose elements are self-made musical instruments and a performance to be presented at the opening.

Frančeska Kirke (Latvia, born 1954) is a painter with a traditional art academy training who employs direct visual quotes from the history of art. Her

suurille kertomuksille, mutta hänen näkökulmansa on uusi. Kirke rikkoo perinteisen maalauksen kuvapinnan, paloittelee sitä – tekee rinnastuksia ja lisää uusia palasia. Kirke muuntaa taidehistoriasta saadut kuva-aiheet mustavalkoisen asteikolle ja käyttää värisävyjä vain osassa maalausta. Taiteilijan tekniikka ja maalausten kuvasto on hyvin perinteinen, mutta palaset on järjestetty uudelleen. Perinteinen akateeminen maalaustekniikka on harvinainen nykytaiteessa. Väripintojen laseerukset, perinteiset maalausnesteet, värit ja pigmentit ovat öljyvärimaalauksen aakkosia, joilla yhä rakennetaan kuvien maailmaa ja todellisuutta.

Dominik Lejman (Puola, s. 1969) yhdistää teoksissaan maalausta ja videokuvaa. Raumalle tulevat teokset ovat seinälle projisoituja videoteoksia, joiden aiheena ovat ihmisjoukot – seisomassa, liikkumassa, leijaillemassa ilmassa. Lejmanin kuvat ovat heijastettuja ja aineettomia. Teokseen liittyy myös piirroksia.

Virpi Pahkinen (Suomi/Ruotsi, s. 1966) on kansainvälisesti tunnettu, suomalaissyntyinen mutta pääasiassa Ruotsissa työskentelevä tanssija ja koreografi. Hänet on valittu näyttelyyn omaperäisen, elämän perustasoja heijastavan tanssityylinsä takia. Pahkinen tuo kuvataidenäyttelyyn myös esittävän taiteen visuaalisuutta. Pahkinen tanssiteos esitetään näyttelyn avajaisten jälkeen järjestettävässä tilaisuudessa Posellissa.

Rikard Silwärnin (Ruotsi/Tanska, s. 1966) teosuunnitelman nimenä on Starmaker. Teoksen nimi ja perusajatus on peräisin puolalaiselta tieteiskirjailijalta Stanislaw Lemiltä. Teoksessa maailmankaikkeuden luoja on työpaja on kafkamainen toimisto, jossa tähdet tai tähtikartat tehdään vanhalla kirjoituskoneella ja hiilikopiopaperilla. Teos yhdistää inhimillisen toiminnan ja äärettömyyden mittasuhteita. Teos käsittelee alkua ja uuden luomista. Pisteellä on monia merkityksiä. Siitä lähdetään liikkeelle ja siihen myös kaikki loppuu.

works are a continuation of the grand narratives of painting, but with a new perspective. Kirke breaks down the visual plane of the traditional painting, establishing parallels and adding new pieces. She transforms visual themes from the history of art into a monochrome scale and uses hues of colour in only part of the painting. Kirke's technique and the imagery of the paintings are highly traditional, but the pieces have been rearranged. Traditional academic painting technique has become rare in contemporary art. The glazes of the planes of colour, painting fluids, pigments and paints constitute the alphabet of oil painting, which is still used in constructing the world and reality of images.

Dominik Lejman (Poland, born 1969) combines painting and the video image. On show by him at Rauma are video works projected on the wall. Their theme is the human masses – standing, moving, floating in the air. Lejman's images are projected and immaterial. The work also includes drawings.

Virpi Pahkinen (Finland/Sweden, born 1966) is an internationally known Finnish-born dancer and choreographer mainly working in Sweden. She was chosen for the biennial because of her original dance style reflecting the basic levels of life. Pahkinen introduces the visual element of performing art to the exhibition. Her dance work will be performed at a function held at Poselli House in Rauma after the opening of the exhibition.

Rikard Silwärn's (Sweden/Denmark, born 1966) plan for his work is entitled Starmaker. The name and the underlying idea come from the Polish science-fiction writer Stanislaw Lem. In this piece, the workshop of the creator of the universe is a Kafkaesque office, where the stars, or star charts, are made with an old typewriter and carbon copy paper. This work combines human activity with the dimensions of infinity and treats the beginning and the creation of new things. The point has many meanings. It is the starting point and also the end of all things.